

LIWAYWAY

TULA
PAGKAKATAON

NI ADELMA L. SALVADOR

BAGONG MANUNULAT
SI SELIA, SI DAM, AT
SI JOHN LLOYD CRUZ

NI RAYNE MARIANO

MANILA
BULLETIN
COLLECTOR'S EDITION
P25

Pebrero 4, 2019

NOBELA
PAANO MAABOT
ANG LANGIT
NI NERI JEDELIZ

Elisse JOSON

NANGUNGUNANG LINGGUHANG MACASING PANTAHANAN SA BANSA

MGA NILALAMAN

I-like kami sa aming facebook page: www.facebook.com/liwayway.magazine

NOBELA

- 6 Kung Dumating Ang Pag-ibig (16)
Efren Abueg
- 9 Paano Maabot Ang Langit (19)
Neri Jedeliz
- 12 Higit Na Matibay (8)
Armando T. Javier

KUVENTO

- 4 Kasalo Sa Pinggan (1)
Amado Bravo
- 14 Kung Paano Bumalik Sa Umpisa
George Deoso
- 16 Si Selia, Si Dam, At Si John Lloyd Cruz
Rayne Mariano

LATHALAIN

- 18 Tumatanda Ka Ba Nang Pauron?
Lilia Borlongan-Alvarez

KOMIKS

- 27 Sa Mundong Iyon... (20)
Perry C. Mangilaya / Donato Santos
- 30 Enteng Anting (71)
Armando T. Javier / Rod Lofamila
- 33 Ako At Ako Lamang (41)
Elena M. Patron-Delos Angeles / Rico Rival
- 38 Doro Dora
William Contreras

TULA

- 40 Pagkakataon
Adelma A. Salvador

KOLUM

- 20 Haraya
Dr. Michael M. Coroza
- 22 Agrikultura
Zac B. Sarian

- 36 Magluto Tayo
Mareng Lena

- 36 Balik-Tanaw Sa Kasaysayan
Boy A. Silverio

SHOWBIZ

- 24 Elisse At McCoy, Nagpakita Ng Propesyonalismo Sa Pinagtambalang Pelikula
Maricris V. Nicasio
- 25 Ria Atayde, Patuloy Ang Pag-Arangkada Sa TV At Pelikula
Nonie V. Nicasio

LIBANGAN

- 37 Pag-Usapan Natini
Kuya Sam
- 37 Astrolohiya Madame Sharona
- 38 Palaisipan Jose Marie Gallego
- 38 Math Puzzle Rosemarie Adaya
- 38 Magtawanan Tayo!
Chad Faller

40

16

14

Tumatanda ka ba nang paurons?

NI LILIA BORLONGAN-ALVAREZ

MADALAS kong marinig ang farung na ito sa isa naming kapitbahay noong araw. Lagi kasi niyang pinagagalitan ang kanyang anak na teenager. Malayo'y nahimutang ko ang ibig niyang sabihin - sapagkat sa halip na mag-aral ang anak ay kung anu-anong ang pinagkakaabalahan. Narito ang ilang halimbawa at obserbasyon ng manunulat na ito hinggil sa di-karaan-nais na ugaling ito - ang pagtanda nang paurons.

Ang magsusot ng damit na hindi karapat-dapat sa ating edad. Kung tayo ba'y 75 anyos na, magsusot pa kaya tayo ng mga blusung birkless, o may spaghetti straps at mini-skirt, at mga sapatots na ibab ng tuas arang takeng? Hindi lamang aesthetics ang pinag-usapan dito kundi pati na rin ang katotohanang hindi praktikal ang magsusot nung gayon: maari tayong matapilok, matisod, at bumagsak sa kalsada, bukod pa siyempre sa katotohanang hundi na "interesante" ang makikita sa ating dibdib, balikat at likod!

Ang pagpasawalang-bahala sa mabubuting asal o etiquette. Noong isang gabi hubung rakasakay ako at ang aking asawa sa bus, at habang tilog ang lahat ng pasahero, may isang babaeng

labis ang kaltab ng dila! At hindi lamang iyan - binibili pa niya ang sarili niyang mga jokes! Kahit msaklas at mataas ang tono ng kanyang boses, tila hindi siya pinapanansin ng kanyang kausap. Naitamong ko sa sarili: saan kaya siya kumukuhang ng emberyang magkukwento at tumawa nang malakas gayon sibibil na ang gabi? Ang tawag dito'y pagtanda nang paurons sapagkat wala siyang konsiderasyon sa mga passengerong natutolog at naranaaninkit!

Ang pagsesermon at pagbibigay ng payo na hindi naman hinintingi. Ang tawag dito'y unsolicited advice. Mararaming senior citizens (na may pakiramdam na sila'y kabab ng lahat ng karunungan) ang malihig magpayo (lecture or sermon) kahit na hindi naman ito hininting ng kausap o bugang kakilala lamang. May pakiramdam din sila na kailangan nilang maguslita hinggil sa bawat pakaano pinag-usapan lalo na sa mga pagtipon.

Mabilis din silang makialam sa buhay ng iba - buhay ng kapitbahay, buhay ng kalibigan, buhay ng kamag-anak. Ipinapalagay nilang tama sila sa lahat ng oras at dapat silang pakigganap ng mga kabataan.

Ang paglalahad ng mga detalye sa isang kuwento. May mga taong malihig magkuwento ng kahit pinakamalilit na detalye sa bawat kuwento, kahit na hindi malihig ang mga detalyeng iyon! Ang resulta tuloy ay inip na inip ang kausap sa kahihinatnan ng kuwento at hindi ngayon nya alam kung may katapusang ngu ang kuwentong iyon!

Ang magreklaamento tungkol sa lahat ng nararamdamman sa katawan. May mga kapitbahay o kamag-anak ba kaya na sa tuwing kaya'y magkikita ay walang ikinuwento kundi ang tungkol sa sakit na nararamdamman nila sa karilang tubod, balikat at likod? Na lagi 'eila sa duktor? Na malabong-malabong na ang kamalig matua? Na mahirap na ang karilang pandiring? Dapat kawawaan ang gayong mga tao dahil sa karilang dinaramdam sa katawan, ngunit kung puro reklamo ang inyong marirating, masisustong kaya kayong makausap sila?

Para bindi tayo tumandang nang paurons, matrapai na tandaan at sambitin ang panalangin ang ito na simulat ng isang awtor na anonymous:

Pangineen, ikaw ang nakakakilala nang higit sa akin – na asko'y tumatanda rin at bulang araw ay magiging matunda na. Iwakso ko rawta ang ugiling kailangan ng magsalita ato tungkol sa bawat pakes at sa bawat pagkakaataon.

Palain Mo ako sa paghaisangid na makialam sa busay ng iba. Gawin Mo akong malalahaninan ngunit hindi sumpongian, matutulungan ngunit hindi palautos. Iwakso Mo sa asko isip ang paglalahad ng walang katupasang detalye, pagkalooban Mo ako ng "pakpak" para makarating ako sa ibig kong sabihin. Itikom Mo ang aking bibig sa lahat ng nararamdamman kong sakit sa katawan.

Hindi ko hinilihing na umunlad ang aking memorya, kundi ang kabahangan-kob sa tuwing makakasanggwa ko ang memorya ng iba. Iture mo sa akin ang aral na marahil ako'y nagkakamali rin.

Gawin Mo akong laging magiliw at palangiti sapagkat ang taong masungit at luging nakasimalmali ay isa sa mga gawin ng demonyo. Ipagkaloob Mong makita ko ang mabubuti sa lahat ng tau...

Kasalo Sa Pinggan

(Mula sa pehina 8)

"L-Lorna, kanina ka pa d'yan..."

Ngunit si Lorna, "Kanina pa. Tumatawag ako e tulog na tulog ka pala..."

"S-Saglit," sabi ni Tasyo, umabis sa papag at nagsuot ng shawl at kamiseta. Tumulikod si Lorna.

"Bakit ka nagsusugod? Kailangan mo ng isda...?"

"Hindi."

Lumasbas sila sa bahay at naupo sa bangko roon sa ilim ng purin sampalo.

"Nainip lang ako sa apartment kaya ako pumunta dito. Wala namani kasi akong kakilala dito..."

Ang alam riya'y taga-Norie si Lorna.

"Bakit? Si Ferdie?"

"Umalis. Maaga pa'y sinundo na ng barkada. At pag-ibabaw ng kasama no'r, walang oras kung um'iwi. Minsa'y hindi pa nito imumuuhi ng ilang araw..."

Ayaw namani niyang itanong kung sian nagsupuna.

Sagitt niyang iniwahan si Lorna, pumasok sa bahay at lumahab-uli na dala ang dalawang baso at ang bote ng rhino na hindi niya naubos lagabi.

"Wala akong makulot sa 'yo. Sumi-syat ka naman, di ba?" Natawa si Lorna. "Tanghalang tapat naman..."

"Konti lang naman 'to."

Kinuha sa kanya ang isang baso at hinintay na salinan niya ng rhino. Timbalhan niya uli sa pagkakaupo si Lorna sa mhababungkong ipinringin niya ang bago nira sa baso ni Lorna at umiron. Umakas ang mukha ni Lorna.

Napangiti si Tasyo. "Masasanyay ka rin..."

"Di naman talaga 'ko umiinom. Sa 'min sa Buaang, malakas ding uninom ang tatay ko, parin mo. Ayun, tinamaan ang atay. Mga bata pa kami nang mamatay..."

"Tagu-La Union ka pala?"

"Oo. Do'n ngi kami nagkakilala ni Ferdie. Naglalaro kami ng mga barkada na ng beach volleyball, raka-check-in naman sila ng mga barkada nito'y sa resort. Natipuhan ako, pero ang sabi sa 'kin, ipasok n'ya ako sa trabaho. Tapos naman ako ng high school. Dahil kapos din ang pamulagi namin, nang ipagpalulam ako sa naruho ko, pumatay, matrapos na bigyan ni Ferdie ng pera."

"At naipasok ka nito ng trabaho..."

"Hindi. Itinira n'ya 'ko sa apartment. Do'n dwi muna ako habang insayos n'yang application ko. Sabi pa n'ya, malakas 'ya sa manager mo ng pubrika sa export processing zone kasi nangongontrata s'ya roon ng scrap..."

"Mahibig isang buwan na 'ko sa apartment e hindi pa rin n'ya ako isinasama sa pubrikang papasukan ko raw. Malimit lang n'ya akong ipasyal sa null, pagputtan sa parlor at ipaficial. May kaitinan kasi ako noon." Napangiti. "Nagtagtagal 'ya sa apartment hanggang gabi, at bago umalis, ilwan ako ng perang pang-depping."

"Ganom pa rin gamon. Hanggang sa magtapat s'ya sa 'kin na gusto n'ya akong magiging girlfriend. Hindi namani n'yaako penit, binigyan n'ya ako nang panahon na gustuhan ko rin s'ya. Malayo ako sa pamilya, hindi taga-rito, mabait naman sa 'kin si Ferdie, napogusto na rin ako. Noon ko naeman na salaman na may asawa na s'ya. Hindi namani raw sila kasal, sabi ni Ferdie, p'wde raw n'yang kalsasan anything. Sobi ko, kalsasan n'ya muhi kung tulogang gusto n'yang magiging kami. Girawa n'ya na, at eito nga, karni ngayon ang magkasama. Decon na rin s'ya tumatuwi sa apartment. Wala talaga trabahoong naghihitay sa 'kin. Nalansi n'ya lang at ang riaraw ko. Ako talaga ang gusto n'ya."

Napatiungko si Lorna, napadilas ang lagok sa baso.

"Ngapabuti ka naman, di ba?"

Binalangin siya ni Lorna, seryoso ang mukha.

"Yon ang akala mo..."

(MAY KARUGTONG)

MAGLUTO TAYO

Pitik ni Mareng Leha

MAHALAGANG bahagi na ng ating buhay ang pagluluto. Sumasapit ang mahahalagang okasyon – Pasko, Bigong Taon, kaarawan – Nagluluto tayo para sa mga panahon na darating. Lumilipas ang nitga okasyon Lyon, ngunit kailangan magluto para sa ating pamilya.

BROCCOLI SPECIAL

MGA SANGKAP:

- 2 broccoli, humay-humayin
- 4 na tokwa, ping-nimtim bawat isa at ipritro nang malasado
- 3 kutsarang *yster sauce*

PARAAN NG PAGLULUTO:

PAKULUAN ang *yster sauce* matalopos buntis ng kaunting tubig, bihilog ang broccoli. Pakuluan hanggang lumambot ito. Saka ihalo ang tokwa.

SOPAS NA SOTANGHON

MGA SANGKAP:

- 1 balumbon ng sotanghon, ibabot sa tubig at gupitin ng 5 pulgada ng haba
- Ilog, ayon sa dami ng kakain ang ilaga; balatan
- 2 kutsarang dinikdik na hibis
- 3 butil na bwawang, pitpitin
- 1 sibuyas, hiwain nang malilit

PARAAN NG PAGLULUTO:

BALIK-TANAW SA KASAYSAYAN NI BOY A. SILVERIO

ITINUTURING na ursang Pilipinong gumawa ng kanyon si Panday Pira. Siya umano ang lumikhaki ng mga kanyung ginamit ni Rajah-Sulayman upang ipagtanggol ang Maynila laban sa mga Kastila. Makikita ang pangalan ni Pira sa Ikaapat ng Kapitulo ng *Novelas de las Islas Filipinas* ni Antonio de Morga, sa termino ni Gobernador General Santiago de Vera, inupshan ang serbisyo ng isang matandang Indio na nagngangaglang "Pandapig" upang gumawa ng kanyang bilang depensa sa bagong tayong kuta ng Nuestra Señorade Guia.

Panday Pira

-oo-

Si Nora Aunor ay isang multi-talented na aktres, na ang ginsampangan pelikulang "Himala" ay pinarangalan ng CNN APSA Viewer's Choice Award Bilang Best Asia

IGISA ang bawang, sibuyas at hibe. Tubigan ayon sa kailangang dami ng sabaw. Pakuluin ito. Timplahan ng asin, paminta at pampasarap mix. Bago ilagay ang sotanghon. Pakuluin pa. Saka ilagay ang ilog.

SUPER SOTANGHON

Ihanay mari ito sa mga espesyal na putshe, higit na magtutuwan ng garas ang recipe na ito. Gayong affordable ang halaga ng mga sangkap. Kaya inuultu ka ang paglalathala. May idinagdag ako ng isang sangkap.

MGA SANGKAP:

- Sotanghon, ½ kilo – ibabot at gupitin ayon sa nais na haba
- 2 puso ng sagring – alisin ang magulang na balat, hiwain nang maninipis, lamasin sa asin, hugasan at pigatin
- ½ kilo ng hipon, katamisan ang laki, alisan ng mga paa
- ½ kilo ng alimasag, malilit, alisan ng mga galamay
- 2 butil na bwawang, pitpitin
- 1 sibuyas, hiwain nang malilit
- Asin, pamintang durug, pampasarap mix, ayon sa parlasa ang dami

PARAAN NG PAGLULUTO:

IGISA sa buwang at sibuyas ang hipon, alimasag at puso. Tubigan ng kaunti. Timplahan ito. Patuley na latuin, patunrasin-mirrasin hinisakto. Huling ihalo ang sotanghon. Tantiyahin kung sapat ang dami ng tubig upang maluto ito. Ihanay nang Nakauayos sa ibabaw ang hipon at alimasag. ■

Mga Larawang mula sa Google

Pacific Film of all Time noong Nobyembre 2008.

Kinikilala bilang ang nag-isang Superstar. Bilang pagkilala sa kanyang natatanging husay sa paggaraan ay girawaran siya sa Centennial Honor of the Arts na ipinangakob ng Cultural Center of the Philippines noong 1999. Pinarangalan din siya ng tatlong international best-actress trippies at hindi mabilang na mga awards at pagkilala sa kanyang husay sa pag-arte.

-oo-

Sa bayan ng Daet, sa Lalawigan ng Camarines Norte matatagpuan ang itinuturing na ursang monumento ng pambansang bayani na si Dr. Jose Rizal. Ipinatayo ito ng mamamayan ng Daet bilang parangal sa diklasikang bayani noong ika-30 ng Disyembre 1898, dalawang taon pagkatapos misingg martir si Jose Rizal sa Bagumbayan na ngayo'y tinatagaw na Rizal Park.

-oo-

ATBP: Itinalaga ng Hari ng Spain si Francisco Jose de Obando bilang Gobernador General ng Pilipinas. Ang pangalan ng lugar na Obando sa Bulacan ay sa kanya nanganggap.

Napawalang sala sa kasong rebellion with murder, arson and robbery ang manumislat at labor leader na si Amadeo V. Hernandez noong Mayo 30, 1964.

Mga Larawang mula sa Google